

FATABUREN

Nordiska museets och Skansens årsbok

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK

1963

*"Liten kvällsmusik i herrgårdsmiljö."
Från en konsert i Skogaholm på Skansen
den 14 juni 1962.
Foto Studio Antoni & Geblin.*

Redaktion:

GÖSTA BERG • SAM OWEN JANSSON

MARSHALL LAGERQUIST

Redaktör: Marshall Lagerquist

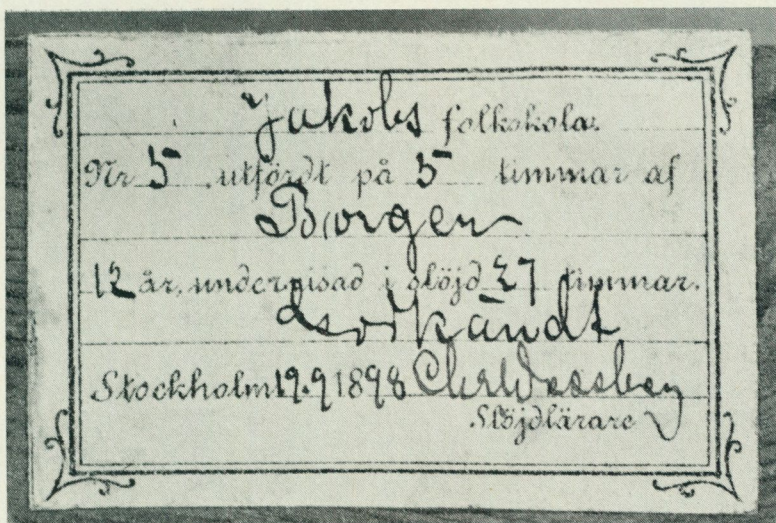
Omslagets färgbild visar ett utsnitt ur en miniatyr av J. H. Schildt med de svenska drabanterna invecklade i handgemäng med sachsiska trupper i röda uniformer under övergången av Düna år 1701. Se Erik Andréns och Alf Åbergs uppsats Arvid Horns trofétavlor och övergången av Düna i denna årsbok.

La couverture en couleur représente un fragment d'une miniature de J. H. Schildt: Le passage de la Duna en 1701, avec la troupe des trabans suédois aux prises avec les troupes saxonnes aux uniformes rouges. — Voir dans ce même volume les explications de MM. Erik André et Alf Åberg: Les deux tableaux ornés de trophées d'Arvid Horn et le passage de la Duna.

Tryckt hos Boktryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1963

Klichéerna från Grohmann & Eichelberg AB, Stockholm

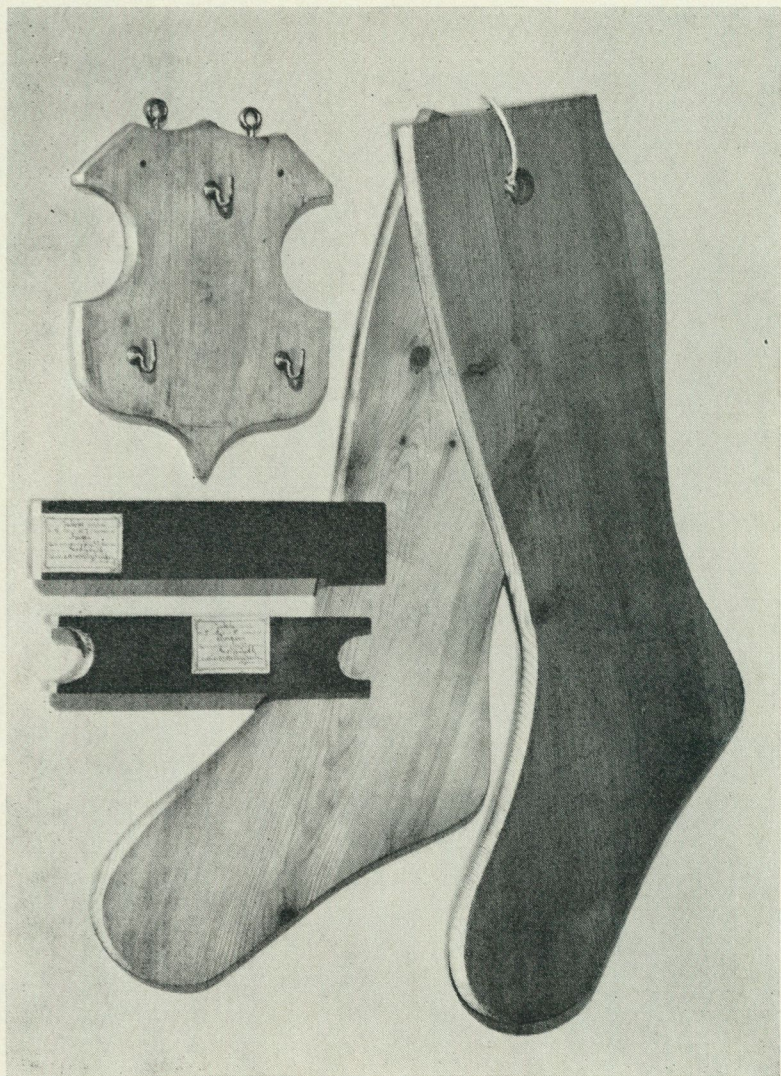
Färgbilden av guldterrinen framställd hos Esselte AB

EN SKOLSLÖJDARE

Den här avbildade etiketten sitter fastklistrad på en enkel nysticka av trä, som — tillsammans med en rad andra prov på skolslöjd från åren närmast före sekelskiftet — skänkts till museet. Givare är den nu 76-årige Sven A. Borger, Stockholm, som också själv har slöjdat alla föremålen. Det rör sig om fyra föremål av papp, gjorda 1896—1897, och tjugofyra trä saker, gjorda 1898—1900. På de flesta slöjdstren sitter en liten tryckt etikett med av slöjdläraren ifyllda uppgifter. Där talas om, vilken skola det gäller, vilket nummer förlagan till elevarbetet har i lärarens mönsterbok, hur lång tid arbetet tagit, elevens namn och ålder, hur länge han blivit undervisad i slöjd samt att arbetet blivit godkänt.

Själva föremålen är kanske inte i och för sig särskilt märkliga, även om de är mycket omsorgsfullt utförda. Det är yx- och hammarskaft, nyststicka, strumpbräden, blomställ, julgransfot, bollträ, måttstock, skärbräda, nyckelbricka, nyckelhållare och andra mer eller mindre användbara bruksföremål. Även den som åtnjutit en

Nyckelhållare, nyckelbricka, nyststicka och strumpbräden ur den skänkta samlingen av skolslöjd från åren 1896—1900.

betydligt senare tids slöjdundervisning, känner väl igen de flesta av dessa arbeten. Men det märkliga med denna samling skolslöjd är dels att det finns så noggranna uppgifter om varje föremål som ingår i den, dels att den blivit bevarad med sådan pietet i så gott som ursprungligt skick av skolslöjdaren-givaren under mer än 60 år och därför nu kan berika museets samlingar inom ett område, som tidigare varit mycket dåligt representerat.

Göran Bergengren

Zusammenfassung

Holzarbeiten aus der Schule.

Werkunterricht wurde im Jahre 1878 in den Schulplan der Volksschule aufgenommen. Die abgebildeten, sowie eine Anzahl anderer Gegenstände, hat der Spender während seiner Schulzeit vor 65 Jahren selbst geschnitzt und bis jetzt pietätvoll aufbewahrt.

HEMSLÖJD FRÅN BLEKINGE

När fru Jenny Widtskiöld sommaren 1917 var på väg till sin årliga sejour i Södertälje — på den tiden en uppskattad badort — kom hon i samspråk med en kvinna i samma kupé. Kvinnan hade med sig en mängd knyten och paket och väckte därigenom sina medresenärers nyfikenhet. Tillfrågad förklarade hon, att hon reste med textilier från Blekinge läns hemslöjd, och nu skulle hon ställa sig på torget i Södertälje och sälja sina varor. Denna tillfälliga bekantskap gav upphovet till en flerårig kontakt. Redan samma höst fick fru Widtskiöld i sitt hem i Stockholm besök av sitt resällskap och köpte av henne blekingska hemslöjdstextilier för 3.500 kronor på en gång, därtill uppmuntrad av sin hemslöjdsintresserade make. Detta innehållsrika förvärv omfattade två flossamattor, en stor och en mindre, två rölakanstücken, en luft gardiner samt ett linnedra-